

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 2

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху:
сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квіт-
ня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса :
Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.
ISBN 978-617-8763-16-9

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практич-
них напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних
в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнто-
ваних досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права,
функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації
суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністра-
тивного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а
також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, кри-
міналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності
прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права
і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського,
земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисци-
плінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світо-
вих соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємни-
цтва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження
у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного
моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, пере-
кладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та прак-
тиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних тех-
нологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

СЕКЦІЯ 17. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОГО, ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПРАВА

Харитонова Тетяна Євгенівна

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ПРАВО КОРИСТУВАННЯ ЧУЖОЮ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ
ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПОТРЕБ 285

Григор'єва Христина Антонівна

ЗОНИ ПРИСКОРОНЕГО РОЗВИТКУ ВДЕ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ПЕРСПЕКТИВИ 287

Заверюха Марина Михайлівна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЛІСОВИХ ВІДНОСИН: Е-ЛІСОРУБНИЙ КВИТОК ЯК
ІНСТРУМЕНТ ПРОЗОРОСТІ ТА КОНТРОЛЮ 289

Канівець Людмила Анатоліївна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ
ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ 292

Karyna Karakhanian

NATIONAL AND INTERNATIONAL ASPECTS OF SUPPORT FOR UKRAINE'S ENERGY SECTOR IN
THE CONTEXT OF WAR 296

Платонова Євгенія Олегівна

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЕНЕРГЕТИКИ 298

Чумаченко Інна Євгенівна

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКОСИСТЕМНОГО ВИМІРУ ЛІСОВИХ ПРАВОВІДНОСИН 301

Берзінь Сергій Людвигович

ДРУГИЙ ЕТАП ГІДРОМЕЛІОРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ: ОКРЕМІ ПРАВОВІ
НОВЕЛИ 304

Лабунський Микола Володимирович

ОСОБЛИВОСТІ ВПОРЯДКУВАННЯ ЕМФІТЕВЗИСУ В УМОВАХ ВІЙНИ 307

Поліщук Єгор Сергійович

ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПРОЦЕДУР У МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 311

СЕКЦІЯ 18. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Шамша Ігор Володимирович

ЩО ТАКЕ ДУША? 314

Єременко Олександр Михайлович

ДОБРОЧЕСНІСТЬ В АНТИЧНОМУ ТА НОВОЄВРОПЕЙСЬКОМУ РОЗУМІННІ: VIRTUS, ARETÈ
І МОРАЛЬНА ЧЕСНОТА 317

Смазнова Ірина Сергіївна

АЛГОРИТМІЧНИЙ ІНТЕРПРЕТАНТ І ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ ОСНОВ ПРАВА
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ 319

Капустіна Надія Борисівна

ЦИФРОВА ДЕРЖАВА ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА 323

Крижановська Тетяна Олександрівна

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «СУСПІЛЬНА СТІЙКІСТЬ»: СОЦІАЛЬНО-
АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР 325

Токар Людмила Вікторівна

ПАРАДОКС АБДУКЦІЇ 328

Польовий Святослав Сергійович

ЕТИЧНИЙ ВИМІР НАРАТИВУ 331

Скриннік Руслан Алізамінович

ФАТАЛІЗМ ТА ВОЛОНТАРИЗМ В ІСТОРИЧНОМУ ПРОЦЕСІ 333

Ключові слова: екологічні правовідносини, екологічне законодавство, державна екологічна політика, правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду, збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, правовий режим воєнного стану.

Key words: environmental legal relations, environmental legislation, state environmental policy, legal regime of territories and objects of the nature reserve fund, preservation of territories and objects of the nature reserve fund, martial law legal regime.

Karyna Karakhanian

National University «Odesa Law Academy»,

*Associate Professor of the Department of Land, Environmental and Energy Law,
PhD, Associate Professor*

NATIONAL AND INTERNATIONAL ASPECTS OF SUPPORT FOR UKRAINE'S ENERGY SECTOR IN THE CONTEXT OF WAR

Since the start of Russia's full-scale war against Ukraine, the country's energy sector has become one of the main targets of constant attacks and destruction. Since 24 February 2022, all thermal power stations, hydroelectric power stations and 20 combined heat and power plants under Ukrainian control have been hit. Key energy facilities, in particular the Kakhovka and Dnipro hydroelectric power stations, have been completely destroyed. Facilities in the Kharkiv region have suffered significant damage: the Zmiiv Thermal Power Station and the Kharkiv Thermal Power Station have been almost completely destroyed. The Trypil'ska Thermal Power Station in the Kyiv region has also effectively been lost. Another significant blow to Ukraine's energy sector was the loss of control over the Zaporizhzhia Nuclear Power Plant and the occupation of the Vuhlehirsk, Zaporizhzhia, Kurakhiv and Luhansk thermal power plants. As a result, the energy sector had suffered direct losses of \$14.6 billion. Indirect losses due to lost revenue, rising electricity prices and operational disruptions caused by power cuts amounted to \$43.1 billion.

The above indicates the existence of a real threat to the country's energy security, which is one of the key components of national security. A significant electricity shortage could lead to irreversible socio-economic and political consequences. All this confirms the relevance of the chosen research topic, as stimulating and supporting the recovery of the energy sector is currently one of the most important areas of state policy.

Indeed, it is state and private initiatives that have helped to reduce the deficit in the energy sector, but it is impossible to fully restore the infrastructure quickly. Support for the sector must be comprehensive in nature, namely through the implementation of state programs and the attraction of private investment. At the same time, the financial component of implementing state initiatives is heavily dependent on foreign aid and international cooperation.

In recent years, efforts to maintain energy infrastructure and enhance energy resilience have focused on the following key areas:

1. Provision of preferential loans for the restoration of energy infrastructure. In June 2024, with the support of the NBU, 20 banks—whose assets account for over 85% of the banking sector's total assets—signed a Memorandum on financing the restoration of the energy sector. It is worth noting that the banks take into account the needs of various categories of businesses and households. In particular, funding may be raised for projects involving the construction of alternative energy facilities, namely: solar, wind or biogas power stations, the construction of gas turbine and gas piston power stations, the purchase of industrial batteries, energy storage systems, etc. Between June 2024 and March 2026, 3,879 applications were submitted by businesses for loans to fund energy infrastructure restoration projects, totaling 81.7 billion UAH, and funding amounting to 14.1 billion UAH was disbursed.

2. Implementation of state energy programs by the Entrepreneurship Development Fund, which aim to promote energy independence through partial state compensation of loan interest rates. The main programs include the following: the 'Affordable Loans 5-7-9%' Program, the 'Green Home' Program, the 'Energy Independence for Individuals – Homeowners' Program, and the 'Support for the Energy Resilience of Micro and Small Enterprises in Ukraine' Program. A positive aspect of introducing such programs is not only their focus on the reconstruction and development of energy infrastructure, but also the implementation of this task through 'green' transformation, as the vast majority of state programs concern the use of alternative energy sources.

3. Another program, 'Support for Enterprises in the Fuel and Energy Sector', is aimed at supporting businesses in the fuel and energy sector by reducing the cost of loans associated with the restoration, repair or replacement of energy infrastructure facilities—thermal power stations and combined heat and power plants engaged in electricity generation—damaged as a result of hostilities.

4. The introduction and implementation of programs that promote energy efficiency whilst encouraging the consumption of goods and services produced by domestic manufacturers. For example, as part of the 'Made in Ukraine' state policy, it is possible to receive a 15% refund (excluding VAT) from the state on the purchase of Ukrainian-made energy equipment. In this way, the state supports both manufacturers of energy equipment and its buyers.

5. Promoting and supporting the development of 'green' energy, which in the current climate not only enables us to talk about the transition to renewable energy sources and a sustainable approach to the natural environment, but also about achieving energy independence and minimizing the risks of losing fossil fuel reserves (as is currently being observed in the occupied regions). The promotion of green energy is regulated by the Law of Ukraine 'On Alternative Energy Sources', which provides, among other key measures, for the establishment of a 'green' tariff for electricity generated from alternative sources. In addition, auctions are held to allocate quotas for supporting 'green' generation enterprises. Such support is provided by guaranteeing the purchase of the entire volume of electricity at the auction price. The State Enterprise 'Guaranteed Buyer' is responsible for the guaranteed purchase of electricity.

6. Attracting foreign investment, including the implementation of support programs from international partners, funds and organizations'. Such funding will, first and foremost, be directed towards the rapid restoration of electricity and heat supplies, in particular through the use of equipment that can be rapidly deployed to meet urgent energy needs. Secondly, such programs should contribute to the decarbonization of production and Ukraine's transition to climate neutrality through an alternative energy transformation. The modernization of the energy sector entails compliance with European standards: increasing the share of renewable energy, integration with the EU energy system, and ensuring energy-efficient consumption.

To summarize the above, we note that the restoration and development of Ukraine's energy infrastructure is one of the key strategic priorities both during the war and in the post-war period. Success depends on effective support for the sector through a combination of bank lending, state aid and international investment.

Ключові слова: енергетична безпека, державна підтримка енергетичного сектору, альтернативні джерела енергії, «зелена» енергетика, енергетична інфраструктура, кредитування енергетичного відновлення, військовий стан, війна.

Key words: energy security, state support for the energy sector, alternative energy sources, green energy, energy infrastructure, financing for energy transition, martial law, war.

Платонова Євгенія Олегівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри земельного, екологічного та енергетичного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЕНЕРГЕТИКИ

На сучасному етапі розвитку суспільства для України, яка є енергетично залежною країною, забезпечення стабільного функціонування енергетичного сектору та гарантування енергетичної безпеки держави набуває особливого значення. Важливу роль у цьому процесі відіграє належне правове регулювання використання земель, на яких розміщуються енергетичні об'єкти, а також встановлення правових особливостей, які потребують обов'язкового врахування при наданні земельних ділянок для їх розміщення та подальшого функціонування.

Сучасні виклики, зокрема воєнні дії, необхідність відновлення та модернізації енергетичної інфраструктури, бурхливий розвиток альтернативної енергетики та поступова адаптація національного законодавства до європейських стандартів у сфері енергетики та землекористування, актуалізує необхідність побудови ефективного механізму правового регулювання використання земель енергетики.

В умовах стрімкого розвитку фактичних суспільних відносин у сфері використання земель енергетики, пересічним забудовникам та інвесторам важко